

«ТАСДИҚ МЕКУНАМ»

Ректори Донишгоҳи миллии Тоҷикистон,
доктори илмҳои ~~иқтисодӣ~~, профессор
Хушвахтзода К.Х.

«05» 09 соли 2023

ХУЛОСАИ

Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

Диссертатсия дар мавзӯи «Ҷавобгарии ҷиноятӣ барои дар хатар монандан мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон» дар кафедраи ҳуқуқи ҷиноятӣ ва муқовимат бо коррупсияи факултети ҳуқуқшиносии ДМТ ба иҷро расидааст.

Дар давраи омодагии диссертатсия Шарифзода Раҳматулло Файзулло унвонҷӯи кафедраи ҳуқуқи ҷиноятӣ ва муқовимат бо коррупсияи факултети ҳуқуқшиносии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ба ҳисоб мерафт.

Шарифзода Раҳматулло Файзулло соли 2011 ба факултети ҳуқуқшиносии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон дохил гардида, соли 2016 онро аз рӯйи ихтисоси «ҳуқуқшиносӣ» хатм намудааст.

Шаҳодатнома оид ба супоридани имтиҳонҳои номзадӣ санаи 12 декабри соли 2022, таҳти №171 дода шудааст.

Роҳбари илмӣ: Сафарзода Анвар Ислон доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессори кафедраи ҳуқуқи ҷиноятӣ ва муқовимат бо коррупсияи факултети ҳуқуқшиносии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон.

Дар натиҷаи муҳокимаи диссертатсия хулосаи зерин қабул шудааст:

Мубрами мавзӯи таҳқиқот. Баъди соҳибистиклол гардидани Ҷумҳурии Тоҷикистон (минбаъд ҚТ) дар ҳаёти сиёсӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангии кишвар тағйироти куллӣ ба амал омад, ки ба сиёсати ҳуқуқии ҷиноятӣ ҚТ бетаъсир намонд. Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун давлати ҳуқуқбунёд бо риояи принсипи инсондустӣ, ки принсипи бунёдии ҷомеаи шаҳрвандӣ эътироф шудааст, тавачҷуҳи бештар зохир менамояд. Аз ин рӯ, дар Конститутсияи ҚТ инсон, ҳуқуқ ва озодихонӣ ҳамчун арзиши олӣ эътироф гардида, ба ҳимояи ҳамаҷонибаи ҳуқуқи ҷиноятӣ таъмин гардидааст. Дар ин радиф, бо дарназардошти танзими муносибатҳои ҷамъиятӣ дар шароити кунунӣ, зимни таҳияи қонунгузори ҷиноятӣ, ҳифзи манфиатҳои шахсият, ҷомеа ва давлат аз таҳдидҳои ҷинояткорона дар мадди аввал қарор гирифтаанд.

Ба андешаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон «Қинояткориро танҳо дар ҳолате коҳиш додан мумкин аст, ки беэҳтиромӣ ба қонун ва безъитиноӣ ба ҳуқуқ дар маҷмӯъ аз байн бурда шуда, риояи ҳатмии тартиботи ҳуқуқӣ ҳамчун рафтору кирдори табиӣ ба шуури мардум ворид карда шавад».

Новобаста аз ин, дар шароити муосир ҳолатҳои гуногуни таҳдиди хатар ба ҳаёт ва саломатии инсон вучуд доранд, ки муҳолифи меъёрҳои Конститутсияи ҚТ ва қонунгузориҳои қиноятӣ мебошанд ва барои содир кардани ин гуна кирдорҳо қонуни қиноятӣ ҷавобгарӣ муқаррар намудааст. Ба чунин ҳолатҳо кирдорҳои мазкур мисол шуда метавонанд: вайрон кардани қоидаҳои ҳаракат дар роҳ аз ҷониби иштирокчиёни он (масалан, истифодаи телефони мобилӣ, гӯшмонакҳо ва ғайра), муомилоти бозичаҳои пастсифат, иҷрои номатлуби уҳдадорӣ аз ҷониби падару модар ва ё шахсони онҳоро ивазкунанда вобаста ба нигоҳубини ноболиғ, ҷалби ноболиғон ба қор ва ғайра.

Яке аз чунин ҳолатҳо, ки метавонад ба ҳаёт ва саломатии инсон таҳдид кунад, истифодаи телефони мобилӣ ва гӯшмонакҳо ба ҳисоб меравад. Мутахассисони соҳа дар баробари ҷанбаҳои мусбат, паҳлуҳои манфии истифодаи телефонҳои мобилӣ ва гӯшмонакҳо низ муайян кардаанд. Махсусан, барои иштирокчиёни ҳаракат дар роҳ, дар мисоли ронандагон, пиёдагардон ва дучархаронҳо, ки метавонанд ба ҳолати садамавӣ гирифтор шаванд ва дар натиҷа, хатар ба ҳаёти худ ва дигар иштирокчиёни ҳаракат дар роҳро ба вучуд оранд. Мутаассифона, дар аксари ҳолатҳо ронандагон ба ҷойе, ки ба ҷабрдида ёрии аввалияи тиббӣ расонанд ё ба беморхона интиқол диҳанд, аз ҷойи ҳодиса фирор мекунанд, ки ин метавонад ба ҳаёт ва саломатии ҷабрдида зарари ҷиддӣ ворид намояд ва ҳатто боиси марги ӯ шавад.

Дар шароити муосир иддае аз соҳибкорон бозичаҳои пастсифатро ба бозорҳои кишвар ворид менамоянд, ки волидайн барои шавқу ҳавас ва осоиши кӯдакон ба хариди онҳо даст мезананд. Мутаассифона, чунин бозичаҳо метавонанд саломатии кӯдаконро зерӣ хатар гузоранд. Вобаста ба ин, Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар Паёми худ ба Маҷлиси Олӣ иброз дошт, ки «Тибқи маълумоти Прокуратураи генералӣ, фаъолияти гуруҳи қорӣ вобаста ба санҷиши сифати маҳсулоти воридотӣ дар 196 ширкати тиҷоратӣ нишон дод, ки ба кишвар ҳамасола

500-600 тонна бозичаҳои гуногун аз бист давлати дунё ворид мешаванд, ки 90 фоизи онҳо аз рӯи сифат ба талаботи бехатарӣ мувофиқ нестанд ва ба саломатии кӯдакон зараровар мебошанд».

Ҳолати дигаре, ки ҳаёт ва саломатии ноболиғонро дар хатар мегузорад, аз ҷониби волидайн риоя накардани ухдадорихои, ноболиғон ва бепарвоёна рафтор кардан нисбат ба онҳо мебошад. Иҷро накардани ухдадорихо аз ҷониби волидайн ба ҳаёт ва саломатии ноболиғ хатар дорад. Масалан, танҳо гузоштани ноболиғ дар манзили истиқоматӣ.

Масъалаи дигаре, ки дар рисола мавриди таҳқиқ қарор гирифтааст ва он метавонад боиси ба миён омадани таҳдиди хатар ба ҳаёт ва саломатии ноболиғон гардад, ҷалби онҳо ба меҳнат махсуб меёбад. Тавре ки маълум аст, низоми иқтисодии давлатҳои пешрафтаре ҷомеаи иқтисодӣ бозоргонӣ ташкил медиҳад. Чунин низоми иқтисод аз як ҷиҳат фарогири ҷанбаҳои мусбат барои шахрвандон дошта бошад, ҳамчунин, ҷандин пайомади манфӣ низ ба бор оварда метавонад. Аз ҷумла, мушкил гардидани зиндагии як қишри осебпазири ҷомеа, метавонад боиси ҷалби ноболиғон ба меҳнат, аз ҷумла, меҳнати маҷбурӣ гардад. Зеро аз синни муқарраркардаи қонунгузори меҳнатӣ поёнтар, ба меҳнат ҷалб кардани ноболиғон оқибатҳои ногуворро ба миён меорад ва боиси таҳдиди воқеӣ ба ҳаёт ва саломатӣ мегардад.

Бояд қайд кард, ки қонуни ҷиноятӣ барои дар хатар мондани ҳаёт ва саломатӣ ҷавобгарии ҷиноятиро пешбинӣ кардааст, ки он дар моддаи 127 КҶ ҚТ инъикоси худро ёфтааст. Ин аз он шаҳодат медиҳад, ки дар сурати содир кардани кирдорҳои дар боло зикршуда, ки боиси дар хатар мондани ҳаёт ва саломатии шахс мегарданд, субъектони дахлдор тибқи талаботи моддаи 127 КҶ ҚТ ба ҷавобгарии ҷиноятӣ кашида мешаванд.

Ҳолатҳои мазкур аз он гувоҳанд, ки мавзӯи дар хатар мондан яке аз масоили мубрами рӯз буда, таҳқиқоти ҳамҷонибаи илмиро тақозо карда, зарурат ба тақмили қонунгузорӣ дорад. Зеро, ҷинояти дар хатар мондан дар моддаи 127 Кодекси ҷиноятӣ ҚТ аз соли 1998 пешбинӣ гардида, аз замони қабули қонуни мазкур то ба ҳол вобаста ба он ягон таҳқиқоти илмӣ ҳамҷониба аҷом наёфтааст ва ба тақмил ниёз дорад.

Ҳамчунин, дар шароити шаклгирии «фазои ҳуқуқӣ», дар муносибатҳои байналмилалӣ мувофиқсозии минбаъдаи қонунгузори ватанӣ дар бораи ҷавобгарии ҷиноятӣ барои дар хатар мондан бо санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, инчунин, омӯзиш ва истифодабарии моделҳои қобили қабули танзими ҳуқуқии кирдори зикргардида бисёр муҳимму мубрам ба назар мерасад.

Дар баробари ин, мубрамии таҳқиқоти мазкур бо омилҳои зерин асоснок карда мешавад: дар илми ҳуқуқшиносии ватанӣ ҷинойти дар хатар монондан ба таври мукамал мавриди таҳқиқу баррасӣ қарор нагирифтааст; тафсири бехтару бештари ҷинойти дар хатар монондан ва барои омма мушаххас намудани натиҷаҳои ҷинойти мазкур муҳим доништа мешаванд; ҳангоми бандубаст намудани ҷинойти дар хатар монондан мушаххасу ҷудо кардани он аз дигар кирдорҳои ба ин монанд зарур шуморида мешавад; таҳлили парвандаҳои бандубастгардидаи ҷинойти дар хатар монондан, дар амалияи мақомоти тафтишотиву судӣ ва ошкор намудани камбудиву нуқсонҳо дар таъмини ҷавобгарӣ мубрам мебошад.

Ҳамин тавр, ҷинойти дар хатар монондан бо сохтори мураккабу ҳолатҳои номуаянӣ ба таҳқиқу пажӯҳиши бештар ниёз дорад. Бояд паҳлуҳои мухталифу баҳсноки он мавриди баррасӣ қарор дода шавад ва дар оянда сохтори қонунгузории ҷинойтиро вобаста ба кирдори мазкур тақмилу мукамал намоем.

Робитаи таҳқиқот бо барномаҳо ва ё мавзӯҳои илмӣ. Диссертатсия дар доираи лоиҳаи илмии кафедраи ҳуқуқи ҷинойтӣ ва муқовимат бо коррупсияи факултети ҳуқуқшиносии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, ки ба мавзӯи «Сиёсати ҳуқуқии ҷинойтии ҚТ дар даврони муосири рушд» бахшида шудааст, иҷро гардидааст.

Мақсади таҳқиқот. Мақсади таҳқиқоти диссертационӣ таҳлили қонунгузорӣ вобаста ба ҷинойти дар хатар монондан, омӯзиши амалияи тафтишотӣ ва судӣ доир ба бандубасти ин кирдор ва таҷрибаи амалишавии санадҳои судӣ, таҳқиқи маводи таърихӣ-ҳуқуқӣ, ба амал баровардани таҳлили муқоисавӣ-ҳуқуқӣ доир ба паҳлуҳои мухталифи ҷавобгарии ҷинойтӣ барои дар хатар монондан ва коркарди пешниҳоду тавсияҳо оид ба тақмили қонунгузории ҷинойтӣ дар ин самт мебошад.

Вазифаҳои таҳқиқот. Барои ноил шудан ба мақсади зикршуда, иҷрои вазифаҳои зерин зарур мебошанд:

- омӯзиши табиати ҳуқуқии ҷинойтии дар хатар монондан мутобиқи қонунгузории Тоҷикистон;
- ба амал баровардани таҳлили муқоисавӣ-ҳуқуқии қонунгузории ҷинойтии кишварҳои узви ИДМ оид ба ҷинойти дар хатар монондан;
- таҳқиқи ҳамачонибаи объект ва тарафи объективии ҷинойти дар хатар монондан;

– мушаххас намудани субъект ва тарафи субъективии ҷинояти дар хатар монондан;

– таҳлили аломатҳои бандубастшаванда ва махсус бандубастшавандаи ҷинояти дар хатар монондан.

Объекти таҳқиқот. Объекти таҳқиқоти диссертатсиониро муносибатҳои ҷамъиятии ташкил мекунад, ки ба ҷавобгариҳои ҷиноятӣ барои дар хатар монондан ва таҳдид ба ҳаёту саломатии инсон вобастаанд.

Мавзӯи (предмет) таҳқиқот. Мавзӯи таҳқиқоти диссертатсиониро табиати ҳуқуқии ҷиноятии дар хатар монондан дар низоми қонунгузори Тоҷикистон, таҳлили муқоисавӣ-ҳуқуқии қонунгузори ҷиноятии кишварҳои узви ИДМ оид ба ҷинояти дар хатар монондан, объект ва тарафи объективӣ, субъект ва тарафи субъективии ҷинояти мазкур, ҳамчунин, таҳлили аломатҳои бандубастшаванда ва махсус бандубастшавандаи дар хатар монондан ташкил мекунад.

Навгониҳои илмӣ таҳқиқот аз он иборат аст, ки рисолаи мазкур нахустин пажӯҳиши муқаммали илмӣ оид ба ҷавобгариҳои ҷиноятӣ барои дар хатар монондан дар ҚТ ба шумор меравад. Навовариҳои таҳқиқоти мазкур аз ҷанбаҳои зерин иборат аст:

➤ табиати ҳуқуқии ҷинояти дар хатар монондан мавриди баррасӣ қарор гирифта, мавқеи он дар низоми қонунгузорӣ муайян гардидааст;

➤ қонунгузориҳои ҷиноятии кишварҳои узви ИДМ оид ба ҷинояти дар хатар монондан таҳқиқ гардида, гуногунрангӣ, норасоӣ ва бартариҳои асоснокии ҷавобгариҳои ҷинояти мазкур дар ҚЧ кишварҳои узви ИДМ нишон дода шудааст;

➤ масоили объект ва тарафи объективии ҷинояти дар хатар монондан ба таври муқаммал мавриди омӯзиш қарор гирифта, сарҳади ҷинояти мазкур аз дигар қирдорҳои ба он ҳамшабеҳ ҷудо карда шудааст;

➤ дар равиши таҳқиқ субъект ва тарафи субъективии ҷинояти дар хатар монондан мушаххасу муайян шуда, андешаҳои асосноки илмӣ вобаста ба масъалаи мазкур ироа гардидааст;

➤ аломатҳои бандубастшаванда ва махсус бандубастшавандаи ҷинояти дар хатар монондан мавриди таҳлил ва омӯзиш қарор гирифта, парвандаҳои тафтишотиву судӣ мавриди баррасӣ қарор гирифта, андешаҳои илман асоснок барои бартараф кардани норасоӣҳо дар қонунгузорӣ ироа гардидааст.

Ба ҳимоя нуктаҳои илмӣ зерин пешниҳод мегарданд, ки онҳо навгониҳои таҳқиқоти диссертатсияро ифода месозанд:

➤ 1. Ба андешаи мо, субъекти ҷинояти дар хатар монондан умумӣ мебошад. Аммо, ҷинояти мазкур имконият дорад, ки аз ҷониби шахсе содир гардад, ки барои расонидани ӯрӣ уҳдадор буд, аммо, аз иҷрои он саркашӣ кард. Аломатҳои субъекти ҷинояти дар хатар мононданро бояд вобаста ба он, ки шахс аз кадом уҳдадорӣ саркашӣ менамояд, муайян намуд. Вобаста ба ин ақида, иброз кардан имконпазир аст, ки субъекти ҷинояти мазкур махсус низ шуда метавонад. Яъне, ҷинояти мазкур аз ҷониби нафароне содир мегардад, ки дар баробари аломатҳои асосӣ инчунин, аломатҳои иловагии субъекти ҷиноятро доро мебошанд.

➤ 2. Таҳлилҳои муқоисавии қонунгузори ҷиноятии кишварҳои узви давлатҳои ИДМ, моро водор намуд, ки ақидаҳо дар бораи баназаргирии меъёрҳои Кодекси ҷиноятии ин давлатҳо ироа намоем. Воқеан, омӯзишҳои муқоисавӣ аз он гувоҳанд, ки таҷрибаи пешқадами қонунгузори хориҷӣ барои мукамал гардонидани қонунгузори ҷиноятии ҚТ кумак намуда, боиси боз ҳам устувор ва мустақкам гардидани меъёрҳои қонун мегардад. Аз ин лиҳоз, бо таҳлили қонунгузори ҷиноятии Ҷумҳурии Туркменистон пешниҳод месозем, ки дар диспозитсияи моддаи 175 истилоҳи «кӯдак» ба «ноболиғ» иваз карда шавад.

Зимни анҷом додани таҳқиқоти илмӣ аз ҷониби муаллиф чандин тавсияҳои амалӣ пешниҳод шудаанд. Аз ҷумла, бобати мукамал гардонидани қонунгузори ҚТ ворид намудани тағйиру иловаҳои зеринро судманд меҳисобем:

➤ 3. Дар м. 127 ҚЧ ҚТ истилоҳи дар хатар монондан истифода шудааст, вале мафҳуми дар хатар гузоштан дарҷ нагардидааст. Тибқи назари олимони кирдори дар хатар монондан ва дар хатар гузоштан аз ҳамдигар тафовут доранд. Пешниҳод мегардад, ки тафовути онҳо дар шакли алоҳида, дар м. 127 ҚЧ ҚТ дақиқ карда шавад. Аз таҳлили андешаҳои олимони соҳа мо ба чунин хулоса омадем, ки ибораи «дар хатар монондан» аз ибораи «дар хатар гузоштан» вобаста ба тарафи субъективии худ аз ҳамдигар тафовут доранд. Фарқ байни «дар хатар гузоштан» аз «дар хатар монондан» дар он аст, ки субъекти ҷинояти «дар хатар гузоштан» шахси ҷабрдидаро қасдан дар ҳолате мегузорад, ки таҳдиди расидани зарар ба ҳаёт ва саломатии ӯ вучуд дорад. «Дар хатар монондан» бошад, маънои онро дорад, ки субъекти ҷиноят шахси ҷабрдидаро аз беэҳтиётӣ дар ҳолати барои ҳаёт ва саломатии ӯ хавфнок монондааст. Аз ин рӯ, пешниҳод мегардад, ки ибораҳои мазкур бамавқеъ дар диспозитсияи моддаи 127 ҚЧ ҚТ истифода гарданд.

➤ 4. Аз таҳлили ҳамачонибаи масъала бармеоҷад, ки дар м. 127 КЧ ҚТ баъзе мушкилоту норасоихо ба назар мерасанд. Аз ин рӯ, барои боз ҳам возеҳу равшан шудани ин модда, ворид кардани тағйирот ба мафҳуми «дар хатар монондан» ба назар гирифта шавад. Ибтидо, номи модда – «дар хатар монондан» ба «дар хатар монондани ҳаёт ва саломатии инсон» тағйир дода шавад. Зеро дар натиҷаи «дар хатар монондан» имконияти расидани зарар ба ҳаёт ва саломатии инсон вучуд дорад.

➤ 5. Қонунгузори ҷавобгарии ҷиноятиро бо м. 127 КЧ ҚТ муқаррар карда, мафҳуми дар хатарнок мононданро дақиқан шарҳ надодааст. Мо чунин меҳисобем, ки ҳангоми қасдан расонидани зарар ба саломатӣ, ки дар натиҷа ҷабрдида дар ҳолати хатарнок мондааст, амали шахс ҳамчун фарорасии оқибати кирдор дар дигар моддаҳои дахлдори Қисми махсуси КЧ ба назар гирифта шудаанд ва бандубасти иловагӣ бо м. 127 КЧ ҚТ-ро тақозо намекунад. Барои аз байн бурдани муҳолифат дар татбиқи м. 127 КЧ ҚТ лозим мебудем, ки дар диспозитсияи модда дақиқ карда шавад, ки дар хатар монондан кирдорро амалӣ мекунад, ки ба қасдан расонидани зарар ба саломатӣ алоқамандӣ надорад.

Хулосаҳо ва нуқтаҳои илмӣ, ки дар диссертатсия пешкаш гардидаанд, бо истифода аз ақидаҳо ва мафҳумҳои пазируфташудаи илмӣ исбот карда шудаанд. Натиҷаҳои илмии таҳқиқоти диссертатсионӣ аз сатҳи навгонии таҳқиқоти диссертатсионӣ дарак медиҳанд. Таҳқиқоти диссертатсионӣ кори илмии анҷомёфта буда, дар он вазифаҳои гузошташуда пурра ҳалли худро ёфтаанд.

Диссертатсия ба ихтисоси 12.00.08 – Ҳуқуқи ҷиноятӣ ва криминология; ҳуқуқи иҷроӣ қазои ҷиноятӣ мувофиқ аст.

Оид ба муҳтавои диссертатсия мақолаҳои илмӣ, аз ҷумла 3 мақола дар нашрияҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 4 мақола дар нашрияҳои ватанӣ бо забонҳои тоҷикӣ, интишор гардидааст:

I. Мақолаҳои, ки дар маҷаллаҳои тақризшаванда ва тавсиякардаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба таърифи расидаанд:

[1-М]. Шарифзода, Р.Ф. Масоили объект дар таркиби ҷинояти дар хатар монондан [Матн] / Р.Ф. Шарифзода // Маҷаллаи академии ҳуқуқ. – 2019. – №3 (31). – С. 169-174; ISSN 2305-0535.

[2-М]. Шарифзода, Р.Ф. Баъзе масъалаҳои воқеии ҷинояти дар хатармонӣ [Матн] / Р.Ф. Шарифзода // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои иҷтимоӣ-иқтисодӣ ва ҷамъиятӣ. – 2021. – №7. – С. 222-226; ISSN 2413-5151.

[3-М]. Шарифзода, Р.Ф. Таҳлили аломатҳои объективи ҷинояти дар хатар монандан [Матн] / Р.Ф. Шарифзода // Қонунгузорӣ. – 2021. – №1 (41). – С. 128-132; ISSN 2410-2903.

[4-М]. Шарифзода, Р.Ф., Сафарзода, А.И. Таҳлили муқоисавӣ-ҳуқуқии ҷинояти дар хатар монандан мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҷумҳурии Ўзбекистон [Матн] / Р.Ф. Шарифзода, А.И. Сафарзода // Осори Академияи ВКД Ҷумҳурии Тоҷикистон (маҷаллаи илмӣ). – 2023. – №2 (58). – С. 141-148; ISSN 2412-141X.

II. Мақолаҳои илмие, ки дар маҷмӯаҳо ва дигар нашриҳои илмӣ-амалӣ ҷоп шудаанд:

[5-М]. Шарифзода, Р.Ф. Масоили объект дар таркиби ҷинояти дар хатар монандан [Матн] / Р.Ф. Шарифзода // «Ҳуқуқи инсон: мушкилот, роҳи ҳал ва дурнамо» / Маводи конференсияи байналмилалӣ илмю амалӣ бахшида ба таҷлили рӯзи қабули Эълومияи умумии ҳуқуқи инсон. – Душанбе: Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, 2019. – С. 326-333.

[6-М]. Шарифзода, Р.Ф. Таҳлили ҳуқуқии ҷинояти дар хатар монандан мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон [Матн] / Р.Ф. Шарифзода // Маводи конференсияи ҷумҳуриявӣ илми-амалӣ «Илм-асоси рушди инноватсионӣ». – Душанбе: Донишгоҳи техникаи Тоҷикистон ба номи академик М.С. Осимӣ, 2020. – С. 550-553.

[7-М]. Шарифзода, Р.Ф. Бандубасти ҷинояти дар хатар монандан ва ҷудо кардани он аз дигар таркибҳои омехта [Матн] / Р.Ф. Шарифзода // Маводи конференсияи байналмилалӣ илмӣ-амалӣ дар мавзӯи «Илмҳои техникӣ ва таҳсилоти муҳандисӣ барои рушди устувор». – Душанбе: Донишгоҳи техникаи Тоҷикистон ба номи академик М.С. Осимӣ, 2021. – С. 200-205.

[8-М]. Шарифзода, Р.Ф. Хусусияти хавфнокӣ ҷинояти дар хатар монандан дар шароити муносири Тоҷикистон [Матн] / Р.Ф. Шарифзода // Маводи конференсияи ҷумҳуриявӣ илмӣ-амалӣ «Илм-асоси рушди инноватсионӣ». – Душанбе: Донишгоҳи техникаи Тоҷикистон ба номи академик М.С. Осимӣ, 2021. – С. 445-449.

Ҳамаи мақолаҳои муаллиф оид ба мухтавои диссертатсия навишта шуда, таҳлили онҳо дар қисми хулосавии диссертатсия сабт гардидаанд.

ҚАРОР ҚАРДА ШУД:

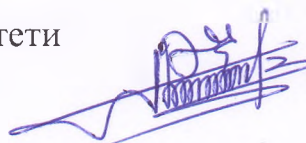
1. Диссертатсия таҳқиқоти мантиқан анҷомёфта буда, ягонагии дохилӣ дорад ва аз тарафи муаллиф мустақилона навишта шуда, дорои натиҷаҳо ва нуктаҳои нави илмӣ барои Ҳимоя пешниҳодшаванда мебошад, ки дар он саҳми шахсии муаллифи диссертатсия ба назар мерасад. Рисолаи мазкур ба талаботи манзурнамудаи банди 31, 33-35, 37 и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ гардидааст, мутобиқ мебошад.

2. Диссертатсияи Шарифзода Раҳматулло Файзулло «Ҷавобгарии ҷинояти барои дар хатар монандан мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон» ба Ҳимоя барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯи ихтисоси: 12.00.08 – Ҳуқуқи ҷиноятӣ ва қриминология; ҳуқуқи иҷроӣ ҷазои ҷиноятӣ тавсия қарда шавад.

Хулоса дар ҷаласаи кафедраи ҳуқуқи ҷиноятӣ ва муқовимат бо коррупсияи факултети ҳуқуқшиносии ДМТ қабул қарда шудааст. Дар ҷаласаи кафедра иштирок доштанд: 18 нафар. Натиҷаи овоздиҳӣ: «тарафдор» – 18, «зид» – 0, «бетараф» – 0, протоколи №1 аз 30 августи соли 2023.

Раиси ҷаласа:

Мудирӣ кафедраи ҳуқуқи ҷиноятӣ
ва муқовимат бо коррупсияи факултети
ҳуқуқшиносии ДМТ, н.и.х, дотсент

 Раҳмонзода М.Ҷ.

Котиби ҷаласа:

н.и.х. дотсенти кафедраи ҳуқуқи ҷиноятӣ
ва муқовимат бо коррупсияи факултети
ҳуқуқшиносии ДМТ

 Холикзода Ш.Л.

Имзои Раҳмонзода М.Ҷ. ва
Холикзода Ш.Л.-ро тасдиқ мекунам:

Сардори РК ва КМ ДМТ

Тавқиев Э.Ш.

«05» 09 2023 с.